

печення належного впровадження нового законодавства про державні закупівлі; завершення роботи щодо взаємовизнання та уніфікації доробків у не гармонізованих сферах.

Лише після виконання всіх перерахованих умов стане можливим вхід до європейського співтовариства на правах рівноправного партнера. Законодавчі акти, які приймають інституції ЄС на здійснення своїх повноважень іменуються вторинним законодавством. Згідно Договору про функціонування Європейського Союзу [1]. До таких нормативно-правових актів віднесено: постанови, директиви, рішення, рекомендації та висновки.

Постанови – це обов'язкові до виконання законодавчі інструменти, які застосовуються скоріше до абстрактних, ніж до конкретних ситуацій. Це означає, що держава-член не має права застосовувати постанови неповністю або застосовувати лише ті положення, які вона схвалює. Крім того, постанови не потрібно імплементувати у національне законодавство, вони набувають чинності з моменту видання.

Директиви – це законодавчі інструменти, які мають подвійну мету: забезпечувати необхідну уніфікованість права ЄС та поважати різноманіття національних традицій та структур. Вони є обов'язковими до виконання з точки зору результату, який повинен бути досягнутий, але залишають на розсуд відповідних національних органів публічної влади питання про те, як мета ЄС, викладена у директиві, буде відображена у їх внутрішніх системах законодавства до зазначеної дати. Директива набуває чинності лише після того, як сплила дата імплементування.

До рішень входять індивідуальні акти, адресовані конкретній особі або групі осіб і лише для них носять обов'язковий характер. Саме тому, немає необхідності їх імплементування у національне законодавство.

Рекомендації та висновки відносяться до необов'язкових законодавчих інструментів ЄС, що мають виключно факультативний характер. Наприклад, Рекомендація (ЄС) № 86/666/ЄЕС від 22.12.1986 про пожежну безпеку у діючих готелях [2], Рекомендації стосовно використання гармонізованих європейських стандартів (EN) для проектування будівельних конструкцій (Eurocode) [3] та ін.

Слід наголосити, що Україна одна із небагатьох країн у світі, що не є державою-членом ЄС, імплементувала нормативи Eurocode у національне законодавство у якості альтернативних стандартів. Так, згідно постанови Кабінету міністрів України від 23.05.2011 р. № 547 [4] затверджено Порядок, який визначає механізм одночасної дії будівельних норм, розроблених на основі національних технологічних традицій, та будівельних норм, гармонізованих з нормативними документами ЄС. На нашу думку, зазначене свідчить про стратегічну мету вітчизняних органів публічної влади цілком гармонізувати будівельне законодавство з європейськими нормативами у цій сфері.

Отже, слід констатувати, що серед вторинного законодавства ЄС у галузі будівництва визначальними є директиви як загальнообов'язкові нормативно-правові акти, основне призначення яких уніфікувати правові системи європейських країн, а також гармонізувати підходи з національними технологічними традиціями та будівельними нормами на міжнародному регіональному рівні. Водночас використання інтерпретаційних документів, регламентованих положеннями директив, спрямоване на встановлення технічної специфікації будівельної продукції, а також вимог до виконуваних робіт зі створення такої продукції.

Особливістю розвитку європейської політики у будівельній галузі було те, що до середини 80-х р. ХХ ст. вона спрямовувалася на усунення бар'єрів, формувалась національними технічними нормами, намагаючись гармонізувати стандарти на виготовлення технічної продукції, а не встановлюючи рівні ефективності. Такий підхід до гармонізації був доволі повільним з двох причин: законодавство стало занадто технічним, оскільки мало на меті відповідати індивідуальним вимогам кожної категорії продукції; прийняття директив з технічної гармонізації вимагало одностайного рішення Ради ЄС [6, с. 11].

У травні 1985 року Рада ЄС прийняла Резолюцію № 85/C136/01 про «Новий підхід» до технічної гармонізації та стандартів [7], забезпечивши нову основу для гармонізації національних нормативів для промислової продукції. Новий підхід було розроблено з метою полегшити завоювання внутрішнього ринку та розробити гнучке і технічно-нейтральне за-

відповідності якості продукції, проведення акредитації та реалізації заходів по контролю за ринком [12].

Прийняття резолюції Ради ЄС щодо повідомлення Європейської Комісії про оптимізацію впровадження директив Нового підходу від 10.11.2003 р. [13] активувало розгляд питань, які Рада ЄС визначила як такі, що потребують оптимізації, Групою старших посадових осіб Єврокомісії з політики стандартизації та оцінки відповідності (SOGS). Це стало наступним етапом розвитку законодавства ЄС щодо технічної гармонізації та стандартизації з урахуванням вимог Нового підходу, який триває до сьогоднішнього дня.

Основним завданням процедури оцінки відповідності (conformity assessment) в країнах ЄС, це забезпечити впевненість у тому, що продукт безпечний для покупця або кінцевого користувача, а так само показати державним регулюючим органам (наглядові органи), що при проектуванні і виробництві конкретного продукту, виробник виконав всі вимоги гармонізованого законодавства ЄС і відповідає відповідним вимогам і / або стандартів.

Оцінка відповідності (conformity assessment), це доказ того, що задана вимога (specified requirement) до продукту по встановленим нормативним документам, такими як регламенти, директиви, гармонізовані стандарти і технічні умови до продукції виконані [14].

Серед базових директив Ради ЄС, які ґрунтуються на Новому та Глобальному підходах слід назвати наступні [15]:

а) директиви, засновані на принципах Нового підходу, які мають наслідком маркування СЕ, зокрема директиви №: 87/404/ЄЕС від 25.06.1987, 88/378/ЄЕС від 03.05.1988, 89/106/ЄЕС від 21.12.1988, 89/686/ЄЕС від 21.12.1989, 90/384/ЄЕС від 20.06.1990, 90/385/ЄЕС від 20.06.1990, 90/386/ЄЕС від 20.06.1990, 92/42/ЄЕС від 21.05.1992, 93/15/ЄЕС від 05.04.1993, 93/42/ЄЕС від 14.06.1993, 94/9/ЄС від 23.03.1994, 94/25/ЄС від 22.04.1994, 97/23/ЄС від 29.05.1997, 98/37/ЄС від 22.06.1998, 98/79/ЄС від 27.10.1998, 1999/5/ЄС від 09.03.1999, 2000/9/ЄС від 20.03.2000, 2004/22/ЄС від 31.03.2004, 2006/95/ЄС від 12.12.2006. Директиви Нового підходу ЄС визначають, що основні вимоги Директив повинні бути виконані, але не вказуються технічні рішення, які повинні бути застосовані до продукції і передбачається, що продукція, вироблена відповідно до європейських гармонізованих стандартів (European Standards EN) відповідає всім необхідним вимогам. У випадках, якщо продукт виготовлений будь-яким іншим способом, без використання гармонізованих стандартів, виробник зобов'язаний продемонструвати, що продукція відповідає основним вимогам.

Вся продукція, яка підпадає під дію Директив Нового підходу, повинна мати СЕ маркування (CE Mark), яка підтверджує відповідність основним вимогам.

Шляхом нанесення маркування СЕ на продукцію, виробник підтверджує, що всі необхідні процедури оцінки відповідності дотримані. Продукція, що має на законній підставі знак СЕ, не може обмежуватися при розміщенні на внутрішньому ринку країн ЄС і країни члени ЄС не мають право вимагати додаткових доказів відповідності [16].

б) директиви, засновані на принципах Нового підходу чи Глобального підходу, які не мають наслідком маркування СЕ, зокрема директиви №: 94/62/ЄС від 20.12.1994, 96/48/ЄС від 23.07.1996, 96/98/ЄС від 20.12.1996, 2001/16/ЄС від 29.04.2001, 2009/125/ЄС від 21.10.2009;

в) директиви на принципах Глобального підходу, зокрема директиви №: 1996/57/ЄС від 03.09.1996, 1999/36/ЄС від 29.04.1999, 2000/14/ЄС від 03.01.2000, 2000/55/ЄС від 17.05.2000, 2007/47/ЄС 05.06.2007.

Основний зміст перерахованих нормативних актів зводиться до того, що держави-члени ЄС зобов'язані вживати необхідних заходів для забезпечення розміщення продукції будівництва на ринку та введення в експлуатацію, лише якщо вона не становить загрози для безпеки та здоров'я громадян, або інших державних інтересів, яка належним чином встановлюється, обслуговується та використовується за призначенням. Це в свою чергу тягне за собою обов'язок здійснення нагляду за ринком з боку національних органів публічної влади.

Глобальний підхід в ЄС (глобальний підхід до випробувань і сертифікації) визначає, що виробники завжди мають повну відповідальність за свою продукцію. Основний принцип

5. Директива Совета ЕС 21.12. 1988 р. № 89/106/ЕЭС о сближении законодательных, нормативных и административных положений государств-членов ЕС относительно строительных материалов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_b03.
6. Вардакас С. Новый підхід у Європейському Союзі: загальний огляд: навч. посіб. / С. Вардакас. – К.: EUROPEAN PROFILES S.A. та AENOR, 2010. – 50 с.
7. Council Resolution of 7 May 1985 on a new approach to technical harmonization and standards. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/single_market_for_goods/technical_harmonisation/l21001a_en.htm.
8. Council Resolution of 21 December 1989 on a global approach to conformity assessment. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://eur-lex.europa.eu/Notice.do?val=163035:cs&lang=en&list=163035:cs,&pos=1&page=1&nbl=1&pgs=10&hwords=&checktexte=checkbox&visu=>.
9. Решение № 768/2008/ЕС Европейского парламента и Совета ЕС по установлению общих правил торговли товарами и отмене решения Совета Европейского Союза 93/465/ЕЭС от 09.07.2008 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/994_b42
10. Решение № 768/2008/ЕС Европейского парламента и Совета ЕС по установлению общих правил торговли товарами и отмене решения Совета Европейского Союза 93/465/ЕЭС від 09.07.2008 № 768/2008 [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/994_b42
11. Council Resolution of 7 May 1985 on a new approach to technical harmonization and standards. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://europa.eu/legislation_summaries/internal_market/single_market_for_goods/technical_harmonisation/l21001a_en.htm.
12. Промислові стандарти та оцінки відповідності: порівняльно-правове дослідження відповідності законодавства України acquiс communautaire Європейського Союзу / Сенаторов М.В., Сенаторова О.В. – К.: Державний департамент з питань адаптації законодавства, 2009. – 214 с.
13. Senior Officials Group on Standardisation and Conformity Assessment Policy. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://www.unece.org/fileadmin/DAM/trade/wp6/SectoralInitiatives/MARS/Slovakia_Oct09/Annex%202_A_N008_EN.pdf.
14. Глобальный подход в оценке соответствия продукции, New Approach and global approach compliance, CE сертификация продукции, модульные схемы сертификации, Certified CE.[Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.icqc.eu/ru/EU-Declaration-of-Conformity.php>.
15. International center for quality certification: [Директивы Нового и Глобального подходов, New Approach Directives]. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.icqc.eu/ru/gEU-directive.php>.
16. Новый и Глобальный подходы в Европейском Союзе – Европейский подход к подтверждению соответствия [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://www.icqc.eu/ru/news.php>.

Стаття надійшла 25.03. 2016 р.

О.В. Стукаленко, канд. юрид. наук, доцент
Одесский национальный университет им. И.И.Мечникова
Кафедра административного и хозяйственного права
Французский бульвар, 24/26, Одесса 65058, Украина

ОБЕСПЕЧЕНИЕ ГАРМОНИЗАЦИИ СТАНДАРТОВ В СТРОИТЕЛЬНОЙ СФЕРЕ ЕС

Резюме

В статье освещены актуальные вопросы, связанные с осуществлением гармонизации стандартов строительной продукции в странах ЕС.

Раскрыты основные особенности, характерные правовому регулированию гармонизации стандартов ЕС в сфере строительной деятельности. Сделан анализ современного европейского законодательства в указанной сфере.

Обращено внимание на то, что введение Нового и Глобального подходов в сфере технической гармонизации и стандартизации строительной продукции создало качественно новые предпосылки развития европейского законодательства в строительной отрасли. Сейчас в ЕС создана система технического регулирования их внутреннего рынка, на основе «Директив Нового подхода» и «Директив Глобального подхода». Эти Директивы направлены на устранение технических барьеров по свободному перемещению товара и услуг внутри Европейского Союза, путем единых требований безопасности к продукции и процедур оценки соответствия.

Основная идея статьи состоит в том, что, основываясь на понимании и применении законодательства ЕС, связанного с гармонизацией стандартов в сфере строительной деятельности, уменьшится количество проблем при адаптации его положительных моментов в законодательство Украины и увеличится возможность эффективного использования строительного потенциала Украины.

Ключевые слова: строительная отрасль, постановления ЕС, директивы ЕС, решения ЕС, рекомендации ЕС.



O.V. Stukalenko, Candidate of Juridical Sciences, Associate Professor
Odessa I.I. Mechnikov National University
The Department of Administrative and Commercial Law
Frantsuzskiy Boulevard, 24/26, Odessa, 65058, Ukraine

ENSURE HARMONIZATION OF EU STANDARDS IN THE CONSTRUCTION FIELD

Summary

The article highlights the current issues related to the implementation of standards harmonization of construction products in the EU .

It outlines the main features of specific legal regulation of harmonization of EU standards in the field of construction activity . The analysis of modern European legislation in the identified areas.

Attention is drawn to the fact that the introduction of the New and Global approaches in the field of technical harmonization and standardization of construction products has created a qualitatively new preconditions for the development of European legislation in the construction industry. Now the EU established the technical regulation of the internal market system, based on the “New Approach Directives” and the “Global Approach Directives”. These Directives aimed at removing technical barriers to the free movement of goods and services within the European Union, through the common safety requirements for products and conformity assessment procedures.

The main idea of the article is based on an understanding and application of the EU legislation related to the harmonization of standards in the field of construction activity , reduced the number of problems in adapting its positive aspects in the legislation of Ukraine and the opportunity to increase efficient use of building potential of Ukraine.

Key words: construction industry, EU regulations, EU directives, the EU’s decision , the EU recommendations